

Öğretmen

Bu hikâyemi, Uludere'de fedakârca çalışan öğretmenlerimize ithaf ediyorum.

Ömer ERU / Emekli Vali Yardımcısı

10 Ocak 2024 İdareciler Günü'nde ödül alan anı/öyküdür.

İlk defa görev alacağı ilçeye gelince içini hafif bir burukluk kapladı. Otobüse bindiği Cizre'de yemek de yememişti. Duyduğu buruklukla karnının acıktığını hissetti. Karakolun altındaki lokantaya girdi. Lokanta, pek temiz bir yer değildi; ama idare ederdi. Yemek siparişini verdi. Masanın kenarına bavulunu koydu. İlçenin iki dağın arasında olmasına karşın duvardaki manzara resimleri, açık ovalık yerleri gösteriyordu. Kendi kendine: "Manzaralar hiç de ilçenin gerçekleriyle koştur değil." dedi. Su içip bir bardağa yerleştirilen teksir kâğıtlarıyla ağzını sildi, dışarı çıktı. İkinci kat polis karakoluydu, karakola çıkan merdivenlerin başında elinde otomatik silahıyla bir polis nöbet tutuyordu. Polisin yanına yaklaştı ve bu arada polis de kendine yaklaşan yabancı olduğunu anlamıştı. Polis: "Buyur, hemşerim?" dedi. "Şey, Milli Eğitim Müdürlüğünü soracaktım." dedi İsmail, çekingendi. "Bizim Selçuk Hoca bakıyor o işe." dedi polis memuru. "Müdür mü? Yeni tayin oldum da." dedi İsmail. "Tamam anladım. Onu hükümet binasında bulursun." diye söyledi polis memuru. "Peki ne tarafa gitmem gerek?" dedi İsmail. "Ammam yaptın. Burada tek yön vardır. Aşağıdan yukarı, yukarıdan aşağı. Kuzey güney falan yoktur." diye esprili şekilde İsmail'e cevap verdi polis. İsmail'de polisin esprisine gül-

dü, ona teşekkür edip yokuş yukarı gitmeye başladı.

Seyrek parke taş döşeli yol, sol yamaçtaydı. Altı metre genişliğindeki yolun sağı dereydi. Öbür yakasında ufak bahçeler, sağ taraftaki yamacın eteklerini oluşturuyordu. Derenin kenarındaki ceviz ağaçları sararan yapraklarını dökmeye başlamıştı. Her iki yamacın yükselen yerlerine, iç içe geçmiş taş ve toprak damlı evler yerleştirilmişti. Damların üzerinde çocuklar oynuyor, erkekler volta atıyordu. Bazı damlarda da gençler halka olmuşlar, oturuyor ve tütün içiyorlardı. Ellerinde yarım metre uzunluğunda sarı, kırmızı, mavi tesbihleri, sağa sola sallayıp duruyorlardı. Yoldan gelip geçenlere alışkın olacaklar ki kimseyle ilgilenmiyorlardı. İsmail, biraz ilerde hükümet binasını gördü. İçi ılıdı ve ilk burukluğu geçmişti.

Merdivenlerden çıkarken kafasında türlü düşünceler film şeridi gibi hızla geçmişti. Öğrencileri her sabah sıraya sokacak, siyah tahtanın önünde onlara hesaplar yaptıracaktı. Birden kendini milli eğitim müdürünün karşısında buldu. Kapı açıktı; anacak yine de kapıyı vurdu. Odada masanın üzerine kapanıp evrakların üzerinde bir şeyler gezindiren, kıvrık saçlı, güler yüzlü, genç bir adam vardı. Kapının vurulmasından

sonra kafasını evrakların üzerinden kaldırdı, "Gel." dedi. Sonra ilave etti: "Bavulunu şöyle bırak." dedi. İsmail kendini tanıttı, gelen çayı yudumlarken artık bu işin içine girdiğini iyiden iyiye kabul etti. Müdüre, "Gideceğim yer uzak mı?" diye sordu. Müdür gülererek: "Ben seni gönderirim." dedi, zile bastı. Memur Tahir kapıda görününce "Bana bizim vekil Cemal'i bulun." diye emretti. "Başım üstüne, Cemal nerede bekleyecekti?" Tahir Bey diye seslendi. "Sümerbank'ın yanındaki kahvede..." dedi müdür. Tahir Bey, tekrar "Başım üstüne!" diye cevap verdi. İsmail'in görevlendirildiği yer Sapaca mezrasıydı, merkeze bağlı bir yerdi; ama yaya olarak merkeze en az beş saat uzaklıktaydı. İsmail'in kafasında şüpheli görüntüler kıvılcım kıvılcım çaktı ve kördüğüm oldu. Çekingelik, burukluk yerini merakla bırakmıştı. Görev yeri belliydi; o halde bir an önce oraya varmalı, okulu görmeli, kalacağı yere yerleşmeli ve bu işe hemen başlamalıydı. "Cemal niye benimle gelecek?" diye sordu. "Gideceğin yerde Türkçe bilen yok. Cemal, başka köyde vekil öğretmenlik yapıyor, yerine asil verdik. Seninle beraber gitsin. Alışınca kadar seninle kalır. Sonra onu geri çeker başka bir yere veririz." dedi müdür. İsmail anlamamıştı; ancak kafasını sallayarak "Anladım." dedi. Müdür: "Şimdi Cemal'le mezraya gider bir

bakarsınız. Okulu tanırısın. Sonra buraya döndüğünüzde, evrakları ve eşyaları götürürsünüz.” dedi. “Olur.” dedi İsmail. “Belki kaymakam Bey fondan bir şeyler de alır. Onları da götürürsünüz.” diye konuşmasını sürdürdü müdür. İsmail “Kaymakam alır mı?” diye sordu. Müdür de: “Alır, alır, yeni gelenlere yardımcı sever, istersen yanına gidelim?” diyerek emin bir şekilde cevap verdi İsmail’e. “Siz bilirsiniz” dedi İsmail. Kaymakamın yanında müdür, İsmail’in yeni gelen öğretmenlerden olduğunu, Sapaca mezrasında görevlendirildiğini, yanına vekil Cemal’i verdiğini bir çırpıda anlattı. Kaymakam, bu konuya yakınlık göstererek fondan ne gerekiyorsa karşılanmasını ve kendisine ilgili faturaların getirilmesini, ayrıca tüm öğrencilere önlük, defter, kalem, mendil, çorap alınmasını ve bunların öğrencilere dağıtılmasını söyledi. Müdür ve İsmail teşekkür edip dışarı çıktılar, sonradan Cemal geldi ve birlikte Sapaca mezrasına gitmek için hareketlendiler. Saat on bire doğru vekil Cemal ve asil öğretmen İsmail yola koyulmuşlardı. İlk saptıkları yol, karakolun üzerinden yamacın yukarılarına tırmanan yoldu. Patika yükseldikçe, ilçenin girişinde sağ taraftaki memur lojmanları, insanlar, az ilerideki sağlık ocağı binaları küçülüyor, oyuncaklaşıyorlardı. Sağlık ocağının önünden akan dere daha bir güzelleşiyordu. İsmail elindeki kahverengi bavulu yere koydu, “Biraz soluklanalım.” dedi. Bir süre şehre baktı. Karısı aklına geldi, “Deli kız...” dedi kendi kendine. Ayrıldıklarında elinin sıcaklığı sağ elinin parmaklarını hâlâ tatlı tatlı sızlatıyordu. Gözleri yaşardı, “Gidelim.” dedi. Cemal yaktığı sigarayı yere attı. Son dönemeçten sonra artık ilçe görünmez olmuştu. Dağ bu yükseklikte oluklaşıyor, diklik giderek daha sarp hâl alıyordu, kayaların arasından su akıyordu, kayaların arasında yer yer de gözeler oluşmuştu. Susadığını anladı, bir gözeye eğilip dudaklarıyla suyu süze süze içmeye başla-

dı, içtiği su soğuktu, suyu içince içi ferahlamıştı, sonra eliyle ağzını sildi ve kalktı; çünkü Cemal ilerliyordu, sonra durdu: “Hava kararmadan varmalıyız.” dedi, ilk defa konuştu. İsmail “Herhalde benden çekiniyor.” dedi kendi kendine. Yolun zirveyle bulunduğu tepenin sol tarafı kayalıklı, büyük mağara ağızları vardı. Ürktü İsmail; çünkü böylesini görmemişti. Kayalık bölge çok görkemli görünüyordu...

Okulun kenarında ev olmayan boşluklarda gübreler tepelenmişti, gübrelerin olduğu yerde tavuklar eşeleniyordu. Az yukarıda beyaz badanalı bir evin önünde durdular, evden içeri girdiler. Gençlerden biri teneke sobadaki odunların önünü ateşledi, İsmail kendisine gösterilen yere oturdu. Oturduğu yerde iri yarı yaşlıca bir adam vardı, karşısında herkes saygılıydı, Cemal de onun yanına oturmuştu. Adamlar bellerinden hemen tütün keselerini çıkardılar, iki parmaklarının arasına aldıkları tütün kâğıtlarını ustaca sardılar. Bir tanesini misafirlere uzattılar. İsmail saatine baktı, saat beşe çeyrek vardı. İsten simsiyah olmuş bir çaydanlığı, sobanın üzerine koydular. İsmail, muallim, hoca, Sivas gibi kelimelerden kendinden konuşulduğunu anlıyor, karşısındaki adamlara gülümsüyordu. Önüne gelen çayı dudaklarına götürdü, içine çekmesiyle yüzünü buruşturması bir oldu. Oturanlar güldüler, yan tarafında oturan, adamın Mehmet olduğunu öğrendiği sarışın genç bir adam koluna dokundu, “Alışasan alışasan.” dedi. İsmail şaşkınlığı arasında, kendisine Türkçe seslenilmesine sevinmişti. Demek mezrada Türkçe bilenler vardı. Mehmet’e baktı “Öyle olacak.” dedi. Mehmet: “Ben askerliği o tarafta yapmışam.” diye ilave etti. İsmail “Güzel...” dedi. Odada oturanlar koyu bir sohbeta dalmışlardı.

Az sonra oda kapısı açıldı, elinde tepsiyle bir genç görüldü. Tepsinin içerisinde otlu peynir, yumurta ve siyah ev ekmeği vardı, İsmail’in kar-

nı da acıkmıştı. Otlu peyniri yiyince tadını pek sevmeydi, ama sevmeyişini de belli etmedi. Hemen önündeki çayı yudumladı. Alışmadığı bu şeyler birbirinin tadını bastırıyordu. Saat, beş buçuk olmuştu, beyaz badanalı evden çıktılar, yukarı yürümeye başladılar. Evlerin bittiği yerle meşeliğin arasında enlemesine beyaz boyalı modern bir bina vardı ve bina tek katlıydı. Az ileride yine aynı yapının devamı olduğu belli olan bir ufak bina daha vardı, burası ise okuldu. Gençlerden biri okulun kapısını cebinden çıkardığı anahtarla açtı, kapıdan içeri girdiler. Sıralar, oturluklar, siyah tahta, öylece duruyor, kullanılmayı bekliyordu. İsmail’in gözü tavanda elektrik ampulünü aradı. “Elektrik yok mu?” diye sordu İsmail. Cemal: “Daha gelmemiştir.” dedi. İsmail: “Neden?” diye sordu. Cemal de: “Vallah bilmemişem?” O ara Cemal’e bir şeyler söylediler. İsmail: “Ne diyorlar” diye tekrar Cemal’e sorunca Cemal: “Vallah diyorlar ki, madem hoca gelmiştir, isterse bizim aydınlığı hemen getirir.” Diyecek İsmail’e cevap verdi. “Aydınlık dedikleri?” nedir diye sorunca Cemal: “Elektriktir.” dedi. “Anlaşıldı.” dedi İsmail Cemal’e gülümseyerek. Bu cevap İsmail’in hoşuna gitmişti. Mezrada yaşayanlar ona güvenmişlerdi. Devleti İsmail’in kendisinde görüyorlardı. Akşam da Sarı Mehmet’in evinde gecelediler.

Ertesi gün vekil Cemal ile asil öğretmen İsmail geldikleri yoldan ilçeye geri indiler. Doğru müdürün odasına vardılar. Müdür Sapaca’yla ilgili bir şeyler sordu. Cemal ve İsmail anlattılar. Müdür: “Kaymakam ne ihtiyacı varsa görün dedi.” diyerek İsmail’e biraz olsun teselli vermek istedi. Gidip yerini gördükten sonra İsmail’de daha bir sabırsızlık başlamıştı. Hep beraber aşağı dükkânların olduğu merkeze geldiler. Toprak ve taş binaların önünde sandalye atmış oturuyorlardı. Dışardan dükkân oldukları belli bile değildi. Bazılarının tabelası bile yoktu. Kapıdan

içeri girilince bu köhne dükkânlarda kumaştan gıda maddelerine, ayak-kabıya kadar her şeyin olduğu görülmüyordu. Sanki birer süpermarket gibiydiler. Kumaşlar simli ve parıltılıydı. Bazılarında pembe ve kanarya sarısı renkler hâkimdi. Öğretmene battaniye, sünger yatak, bir tah-ta masa, iki sandalye, gaz bidonu, gaz lambası aldılar. Gaz lambasının içinden bir ip geçirip Cemal boynuna astı. “Başka yere, koyarsak kırılır. Orada en büyük ihtiyaç budur.” dedi. Müdür, dükkân sahibine yavaş sesle bir şeyler söyledi. Başım üstüne diyen adam bir ara kayboldu. Birazdan elinde ufak karton bir kutu ile geldi. Müdür: “Bu da ufak pilli radyo. Kaymakam Bey alın demişti.” dedi. Dükkânlara girip çıktılar. Aldıklarını o dükkânlarda bırakıyorlardı. Dükkân sahipleri eşyaları hemen bir köşeye ayırıyorlardı. Yine Hükümet binasına çıktılar. Öğrencilere verilecek eşyalar ile okul malzemeleri, kırtasiyeler paketlenmişti. Cemal az sonra bir cip getirdi. Öncelikle bu malzemeleri yerleştirdiler. Çarşıya inip diğer eşyaları da cipe yüklediler. Müdür, Cemal ve İsmail ilçeden aşağı inmeye başladılar. Çok geçmeden de Kalemlî Boğazı’nda gözden kayboldular.

Önce Akduman köyüne gideceklerdi. Oradan yeteri kadar katır bulup Sapaca’ya eşyaları götürecekerdi. Cipun ön tarafında şoför Sabri’nin yanına Müdür bindi. Cemal ve İsmail arka tarafa, eşyalardan boş kalan yere sıkıştılar. Cip eski olduğundan ikide bir egzoz patlatıyordu. Müdür arka tarafa döndü, “Her bir ihtiyacı-nı aldık. Epey rahat edersin.” dedi. İsmail: “Bu çuvallarda ne var?” diye sordu. Müdür: “Onlar mı? Onlar öğrencilerin hediyeleri. Gidince yarın hepsini sıraya koyar verirsiniz.” dedi. İsmail’de “Olur.” dedi. Sabri askeri bölüklerin önünden geçerken selam veriyordu. Nöbetçi askerler de aynı şekilde Sabri’ye karşılık veriyorlardı. Hilal kasabasından sonra Akduman köyüne giden

yokuşa sardılar. Çok geçmeden köyün içine girdiler. Oynayan çocuklar hemen cipin etrafını sardılar. Bunlar cıvı cıvıldı. Öğretmenim diye selam verenler bile vardı. “Burada okul nasıl?” diye sordu İsmail, “Beş öğretmenli.” dedi Müdür. “Anlaşıyor. Çocukların konuşmalarından belli.” dedi İsmail. Cemal söze karışmı-yordu, Müdürü gören öğretmenler geldiler, çok geçmeden üç tane katır getirdiler. Eşyaları yüklediler onlarla vedalaştılar. Müdür, Şoför Sabri’nin cipiyle geri döndü. Öğretmenler kasabadan çıkıncaya kadar Cemal ve İsmail’i geçirdiler. Köyün çıkışı biraz yokuştur. Sonra geniş dereye iniliyordu. Cemal önden katırları çekiyor, asil öğretmen İsmail arkada yürüyordu. Bu kez elinde ağır bavulu yoktu, daha kolay yürüyordu.

Kayalıkların sağında, yolun tepeyle buluştuğu yere varınca birden rüzgâr esmeye başladı. Zirvede ufak taş yığınları vardı. İsmail: “Bunlar ne?” diye sordu. Cemal, ot taşıyanların hayvan yükünü dengelemek için hayvanlara taş bağladıklarını, tepeye geldiklerinde ise taşları attıklarını açıkladı. Tepenin diğer yanı geniş düzlükler ve kayalıklarla kaplıydı. Sanki başka bir dünyaydı. İsmail paltosunun içine gömüldü. Bir kayalığa ilişti “Dinlenelim.” dedi. Bir sigara yaktı. Cemal’e de verdi. Sigaranın dumanını rüzgâra karşı bolca savurdu. Beş yüz metre kadar aşağıdaki kayalıklara geldiklerinde içini bir serinlik sardı. Kayaların arasından su sepiyordu. Beyaz köpükler yenden toplanıp eski durumlarına kavuşuyor ve akıp gidiyorlardı. Bir kenarda basit yapılmış su kanalı vardı. Cemal’e seslendi, “Bu kanal nereye gidiyor?” Cemal arkasına döndü, “Sapaca’ya...” dedi. “Peki, Sapacalılar bu suyu mu içiyorlar?” dedi. Cemal: “Herhal?” dedi. Kanalı geçtikten sonra yol düzleşmişti. Yukarıdan gelen kuru dereye girdiler. Sellerin cilaladığı taşlar yürümeyi güçleştiriyordu. İsmail sol tarafa baktığında Sapanca’yı fark etti. Karşı meşeliğin

altına sokulmuş, koskoca Kel Mehmet Dağları’ndan şefkat bekler bir hali vardı. Meşeliğin üzeri sarp ama üstü düz masa gibiydi. Gerileri uçsuz bucaksız sıra dağlardı.

Altı saat gibi yürüyüşten sonra mezraya vardılar. Mezraya girişin sağı solu taş duvarlarla çevrilmişti. Bahçe duvarlarının gerisinden elma, armut ağaçları mezraya gelenlere dallarını sunuyor gibiydi. Yol kayalık, kaya olmayan yerleri çamurluydu. Yer yer büyük ceviz ağaçları diğer ufak ağaçları koruyor gibiydi. Yolun sağında bir beton çeşme vardı. Üzerinde: “Bu çeşme Belediye Başkanı falan falan tarafından yaptırılmıştır.” diye yazıyor, musluğundan su akmı-yordu. İsmail içinden, “Şu politika...” diye mırıldandı. Toprak damların üzerinde gelenleri gözleyenler çoğalıyordu. Bir ara damlardan birinden lulu çekildi. Yukarıdan aşağı gelenler çoğaldılar. Büyük meydandaki ceviz ağacının altındakiler kalktılar, gelenleri karşılamaya aşağı inmeye başladılar, damların üzeri giderek kalabalıklaştı. Gelenlerden biri İsmail’in elindeki bavulu kaptı, önden önden yürümeye başladı. Gelenler Cemal’le öpüşüp sonra İsmail’le tokalaşıyorlardı. Ortak noktaları, “Selamünaleyküm-aleyküm selam” kelimeleri idi.

Gelenlerin başlarında poçu sarılıydı, gömlekleri kalın kumaştandı ve üniformaya benziyordu. Pantolon olarak şalvar giyiyorlardı. Hemen hepsi tek tipti; sadece renkleri değişti. Hâkim olan renk açık yeşil, kahverengi ve kirli çimen yeşiliydi. Belleğinde kilim gibi dokunmuş kumaşlar sarılıydı. Bu kumaşın üzerinde meşin kuşak veya renkli ipler bağlıydı. Yaşları ne olursa olsun hemen hepsinin sağ arka kabalarının üzerinde, üzeri simli tütün keseleri vardı. Bazı damlarda genç kızlar İsmail’i gösterip aralarında kikirdeşiyorlardı.

Akşam erken oluyordu. Aldıkları te-neke sobayı lojmana kurdular, gaz lambasını gaz yağıyla doldurdular.

Sobayı yaktılar, odayı az da olsa ısıttılar. Kapının önünde kırılmış odun vardı. Cemal: “Odun getirmişler.” dedi. “Evet.” dedi İsmail. Okul inşaatından arta kalan tahta ve tuğlalardan sobanın iki yanında birer düz yer oluşturdular. Üzerine sünger yataklarını yaydılar. Battaniyeleri de koyunca, tuğla ve tahta karışımı olan karyola yenisinden ayırt edilmiyordu. Tahta masayı bir köşeye kurunca oda sevimlileşti. Bir ara Cemal dışarı çıktı, döndüğünde ise elinde yorganlar vardı. “Akşam ayaz olur.” dedi, birer tane paylaştılar. Birer de battaniyeleri vardı, şimdilik idare ederdi. İsmail; sobanın üzerine çay suyu koydu, lambayı düzeltti. Cemal: “istersen onu söndürelim. Sobanın ışığı yeter.” dedi. “Yansın.” dedi İsmail. Cemal üsteleince İsmail lambayı söndürdü. Sobanın ağzından çıkan kırmızı ışık duvarda gölgeler oluşturuyordu. Duvarı boydan boya kaplayan gölgelerini titreştiriyordu. Çay içip yemek yediler, İsmail yatağına uzandığında yorgunluğun ağırlığı üzerine çöktü. Sigarasını yaktı, içi doldu. Göz pınarlarından akan iki damla yaş yanaklarından süzüldü. “İyi ki Cemal lambayı söndürttü.” diye düşündü. Evden ayrılırken “Kendine iyi bak, oralarda hastalanma!” demişti karısı.

Sabahleyin erkenden kalktı, dışarı çıktı. Ortalıkta kimseler görünmüyordu. Sonra elli metre kadar aşağıdan geçen su kanalına yöneldi. Yüzüne çarptığı soğuk su içine serinlik ve zindelik verdi. İçeri girdiğinde Cemal de kalkmış, iki tane yumurtayı sobanın üzerine koymuştu. İkisi çay içip yumurta yediler, dışarı çıktılar. İsmail bir elinde bayrak tutuyordu. Cemal: “Onu ne yapacaksın?” diye sordu. İsmail: “Bayrağı bayrak direğine geçireceğim.” diye cevap verdi ve Cemal’in bu durumdan tedirgin olduğunu sezindi. Çünkü akşam bu bölgedeki eşkiyaların yaptıklarını anlatmıştı Cemal. Ama okul bayraksız olmazdı. Bayrak direğine bayrağı çekti, sınıfa girdi ve masanın üzerine

gerekli defterleri düzenle dizdi. Artık okul açılabilir hale gelmişti

Yarım saat kadar sonra okulun önü bayram yeri gibiydi, gelenler en renkli elbiselerini giymişlerdi. Çocuklarla beraber erkekler, kadınlar da okula dolmuşlardı. On iki yaşındaki erkekler de bile tütün kesesi ile uzun tesbihler vardı. İsmail’in dikkatini gelenlerin hemen hepsinde baston olması çekti. Sınıfa girenlerden on dört yaşından küçükleri ayırdı. Onları sıraya koydu, sıralara tek tek oturttu. Önce ellerindeki bastonları ve tesbihleri topladı ve ardından onları sınıfın bir kösesine yığıdı. Bunlar olurken Cemal, hiçbir şeye karışmıyordu, bir köşede büyükle yavaşça konuşuyordu. Ders başlamıştı bile. İsmail bir konuşma yaptı, Cemal gelenlere döndü bir şeyler söyledi. Cemal konuştuğu gelenler de dikkatlice konuşmayı dinliyorlardı, sonra alkışladılar. İsmail artık büyüklerin dışarı çıkmaları gerektiğini söyledi, büyükler de dışarı çıkıp okulun üzerinde halka halka oturdular ve orada tütün içmeye başladılar. Yeni gelenler önce pencereden içeri bakıyor, dışardakilerin seslenmesiyle onların yanına çömüyorlardı.

Günler birbirini kovalıyordu, öğrenciler artık öğretmenlerine alışmaya başlamışlardı. Artık sabahları odun getiriyor, sobayı yakıyor, tahtayı siliyorlardı. Ayrıca Cemal de artık ilçeye dönmüştü. İlk günler İsmail’e yalnızlık zor gelmişti; ama Sarı Mehmet İsmail’i sevmişti. Ara sıra gelir laflarlar, akşamları çay içerlerdi. İsmail tütün sarmayı da öğrenmişti. Mehmet ara sıra katırla Akduman köyüne iner, İsmail’in ihtiyaçlarını alır getirirdi. Tabiat şartlarını yıldırımadığı tek insandı Mehmet. Kar olsun, yağmur olsun yine de yola düşerdi. Yalnız alınan mallar değerinin iki üç katıydı; ancak İsmail bu duruma razıydı.

Çocuklar yavaş yavaş Türkçe öğrenmeye başladılar. Sabahları “Günay-

dın...” diyorlardı. İlk günlerde İsmail çocuklara “Dışarı çıkın!” dediğinde kimse dışarı çıkmadığı gibi hepsi ayağa kalkıp “Dışarı çık!” diye hep bir ağızdan bağıryorlardı. Ya da İsmail sınıftan içeri girip “Oturun!” dediği zaman, kimse oturmuyor, hep birden “Oturun!” diye bağıryorlardı. Bazen birbirlerine gösterip “Bu masa, bu sandalye.” diye birbirlerine sesleniyorlardı. Günlerin akışı içerisinde bu acemilik ve bilmezlikler hızla akıyordu. Öğrencilerinin bir şeyler öğrenmesi ile de İsmail tüm yorgunluğunu unutuyordu. O kadar ki bazen eve mektup yazmayı bile ihmal ediyordu.

İsmail o akşam biraz üşütmüş olduğunu hissetti, erken yattı ve terlemişti. Kapı vurulunca kalktı kapıyı açtı ve gelen Memo idi. “Ben gelmişem öğretmen kardaş.” diyordu. İçeri girdiler, çay içtiler. Memo askerlik hatıralarını anlatıyordu, İsmail’e güveni yavaş yavaş artıyordu. Tam kaçakçılık maceralarını anlatırken uzaklardan silah sesleri geldi. Memo kalktı yerinden, lambayı söndürdü, sobanın kapağını açtıktan sonra yanan odunların üzerine su döktü. İçeriye yanık kokusu aldı. İsmail ürkmüş ve korkmuş bir halde: “Ne oluyor?” dedi. “Yok bir şey.” dedi Memo. İsmail: “O halde neden söndürdün lambayla sobayı?” diye sorunca Memo pencerenin köşesinden perdeyi aralayıp dışarı baktı, geri döndü. “Buralarda silah sesi duydun mu her bir şeyi karartacaksın ve de ses etmeyeceksin.” dedi. “Peki kim bunlar?” diye sordu İsmail. “Ara sıra buralara eşkiya iner, yiyecek falan alır sonra da giderler.” diye fışıldadı Memo. İsmail “Peki vermeyin siz de.” Diye cevap verince “Olmaz, eşkiya bu... Ne yapacağı belli olmaz. Bazen komandolarla vuruşmaya tutuşurlar. Ölü bırakırlar kaçarlar.” Ateş sesleriyle birlikte mezradaki çoban köpekleri önce uzun uzun havladılar. Sonra etrafı tekrar bir sessizlik kapladı, Memo kapıya yöneldi. İsmail’i “Di-

şarı çıkma!” diye tembihledi. Sonra da “Benim çocuklarımın başında olmam gerek.” diyerek kapıyı açtı, karanlıkta kayboldu. İsmail kapının arkasına kalın bir tahtadan dayak koydu. Pencereden dışarı baktı. Dışarı ayazdı, gökyüzü ise ıldır ıldırdı. Yıldızlar ara sıra yanıp yanıp sönüyor, bazen de aralarında kayan yıldızlar oluyordu. Yatağına uzandı. Nefesini bile sessiz almaya çalışıyor, dışarıyı dinliyordu. Memo’nun “Ara sıra burayı eşkiyalar basar.” sözleri aklına geliyordu. Sokulduğu yorganın altında hava soğuk olmasına rağmen terlemişti. Gözlerinin önüne beyaz kumaşlara dolanmış korkunç kılıklı adamlar geliyordu. Bu korkulu bekleyişle uykuya daldı.

İsmail sabahleyin kapı çalınmasıyla kalktı, saatine baktı, inanamadı, saat altıydı. “Memo’dur.” dedi kendi kendine. Akşam olanları unutmuştu, kapıyı açtı. Karşısında bir üsteğmen duruyordu, selam verdi. Karşı meşeliklerin altında da komandolar vardı. Bazıları ateş yakmışlar üzerinde bir şeyler pişiriyorlardı. Üsteğmen: “Okulu açtınız mı?” diye sordu. “Evet.” dedi İsmail. Şaşkınlığı hâlâ geçmemişti, sonra kendine geldi. “İçeri girelim komutanım.” dedi İsmail. “Son geldiğimizde okul inşaatı yapılıyordu. Biz, mezrada konaklayacağız.” dedi üsteğmen. Komandalara döndü, “Asker buraya iki kişilik kahvaltı getirin!” diye emretti. Askerlerin arasından “Başüstüne komutanım!” sesi geldi. Üsteğmen okulun aşağısına doğru indi. Boş binalara bakacaktı. “Hemen gelirim.” dedi. O ara uzun boylu esmer bir komando elinde bir tepsiyle içeri girdi. Kahvaltıyı getirmişti. “Gel asker arkadaş” dedi İsmail. Tepsiyi komandonun elinden alırken yavaşça seslendi. “Nerelisin?” Asker: “Sivaslıyım.” dedi. “Sen nerelisin?” dedi asker. İsmail kulaklarına inanamadı, gözleri doldu. Bu dağın başında bir hemşerisiyle karşılaşmak kadar güzel bir şey olamazdı. “Ben de Sivaslıyım.” dedi. “Neresinden?” dedi asker. “Gemerek” dedi

İsmail. Sonra İsmail “Ya sen?” dedi. “Ben Şarkışla...” dedi asker. Üsteğmen aşağıdan dönüyordu. Komando döndü: “Vah hemşerim vah... Senin de bizden farkın yok. Bu dağlar sende yutmuş!” diye fısıldadı ve dışarı çıktı. Üsteğmen içeri girdi, kahvaltıya başladılar. “Geçen geldiğimizde aşağıda boş bir ev vardı. Oraya baktım.” dedi üsteğmen. “Nasıl?” dedi İsmail. “Yine duruyor.” dedi üsteğmen. “Burada kalabilirseniz lojman kısmını ayarlayabiliriz.” dedi İsmail. Üsteğmen: “Sağol, biz kendi başımızın çaresine bakarız. Burası okul, senin yardımın gerekirse isteriz.” dedi. İsmail: “Komutanım gece silah sesleri duydum.” dedi. “Evet, mezraya girerken kayalıkların oradaki kaynağın gerisinde pusu kurduk. Gece bazı karaltıların evlerden yana geldiğini gördük, ateş açtık. Onlar da bize ateş açtılar sonra da kaçtılar. Meşeliklerde yaptığımız aramada kan izlerine rastladık. Birkaç ufak heybe bulduk, içlerinde mermi ve el bombaları vardı. İsmail, “Tamam...” dedi. “Akşam Memo bunlar eşkiyadır demişti.” diye ekledi. “Memo da kim?” dedi üsteğmen. “Burada anlaşabildiğim tek adam.” dedi İsmail. Üsteğmen: “Ha şu sarışın Memo mu?” deyince

ce “Evet. Siz de tanıyor musunuz?” dedi İsmail. “Evet geçen geldiğimizde kılavuz olarak bize yardım etmişti.” dedi üsteğmen. İsmail meraklı şekilde sordu, “Yine gelirler mi?” dedi. Üsteğmen kendinden emin olarak İsmail’in sorusunu “Yok, biz varken cesaret edemezler.” şeklinde net bir şekilde cevapladı. Sonra birer bardak daha çay içip dışarı çıktılar. Öğrenciler gelmiş, okulun önünde sıra olmuşlardı. İsmail sırayla hepsini içeri aldı ve öğrencilere “Andımız”ı okuttu. Kalem kalmayanlara kalem dağıttı. Üsteğmen komandolarıyla mezrayı dolaşıyordu.

Yeni, aydın bir gün başlamıştı. “Artık geceleri Memo’ya lambayı söndürmek yok, lambaları en çok ışık verecek şekilde açalım.” diyecekti. Sınıfın penceresinden dışarı bakarken bunları düşünüyordu. Geceleri puhu kuşlarının, çakalların ulamasından tedirgin olmayacaktı. Hatta akşamları, getirdiği romanlarını bile okumaya başlayacaktı. O öğretmendiydi. Diğer evlerde gece karanlıklarında ışık olmasa bile onun penceresi hep ışık olacaktı. Zaten öğretmen olmak ışık olmak, aydınlık olmak bu değil miydi..?